

Умови формування ідей державотворення др. пол. ХІХ – поч. ХХ ст.

формувалися етнічна
самосвідомість народу і
його етнокультурне
обличчя

розвиток культурно-
національного руху у
різних формах (*Кирило-
Мефодіївське братство,
українські товариства і т.п.*)

Основою для розв'язання формування ідей державотворення др. пол. ХІХ – поч. ХХ ст. стане:

- ідеал, у який вірить народ, — демократична держава.
- ставлення народу до ідеалу через його здійснення,
- прагнення злагодити в українському суспільстві.

Консервативна державницька концепція

В'ячеслав Липинський (1882-1931)

Погляди

- ❑ виходив з універсальної передумови — права кожної нації на самовизначення і власну державність;
- ❑ державність — чинник самозбереження нації, її активної участі в Європі, міжнародному житті;
- ❑ ідея «трудової монархії», де носієм державної ідеї виступає «хліборобський клас» як консолідуючий фактор державності;
- ❑ пропонує модель «трудової монархії» у формі гетьманату, заснованого на принципах конституціоналізму і демократії.

Організація політичної влади в «трудоїй монархії» має бути багаторівневою:

- 1) гетьман як гарант суверенітету нації, голова оборони країни, її виконавчої влади;
- 2) територіальна і трудова, нижча і вища законодавчі палати парламенту, де нижча репрезентує інтереси окремих земель України, а вища — виборну аристократію, «трудові організації» (профспілки та ін.);
- 3) місцеве самоврядування.

Націоналістична концепція державності

Дмитро Донцов (1883— 1973)

ідеолог українського націоналізму

Погляди

1. Головним фактором націоналізму є воля.
2. Прагнення до боротьби та «свідомість її конечности».
3. Романтизм та догматизм: т. зв. легенда «останнього бою» забезпечить перемогу справі.
4. Фанатизм і аморальність. Всі великі події в історій' — наслідок фанатичних ідей. Національна ідея — непримирима, фанатична, «аморальна» — вибухова сила в історії.
5. Імперіалізм — є нації, покликані до управління іншими... Право сильних рас організувати людей і народи для зміцнення існуючої культури і цивілізації.
6. Еліта і насильство здійснює національну ідею. Агресивність — шлях кожної нової ідеї.

Отож, ідеологія націоналізму Донцова носить войовничо-ірраціональний характер.

державності

Станіслав Дністрянський (1870—1935)

Михайло Грушевський (1866—1934)

ідея

право кожної нації на самовизначення,
автономію та державну незалежність

ОСНОВА

теорія суспільних зв'язків

історичні
традиції
кожного
народу

органічних

суб'єктами яких є сім'я, рід,
плем'я, народ, держава

СУСПІЛЬНІ
НОРМИ

організаційних

носіями яких є класи, партії,
товариства, церква.